

Motivatatie voor de behandeling van ingekomen stuk nr. 36 (Rapport Nationale Ombudsman nr. 2020/010 : Hindernisbaan zonder finish):

Het rapport van de Nationale Ombudsman is het resultaat van een onderzoek naar knelpunten in de toegang tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp). Het rapport kreeg een uiterst cynische titel mee: Hindernisbaan zonder finish. Het is geschreven met de bedoeling dat we ons best doen die finish voor betrokken burgers wèl in zicht te laten komen.

Burgers met problematische schulden vormen een heel kwetsbare groep die binnen het kader van een armoedebelief speciale aandacht vragen. Er zijn de afgelopen jaren verschillende onderzoeken gedaan naar de toegang tot de gemeentelijke schuldhelpverlening. De uitkomsten daarvan gaven te zien dat veel van degenen die met schulden te kampen hebben weinig zelfredzaam zijn en niet goed tot helemaal niet in staat zijn om de weg te vinden naar de schuldhelpverlening. En als ze die weg al vinden of tot aan die weg begeleid worden dan nog start slechts (landelijk gezien) een kwart van hen daadwerkelijk een minnelijk traject en krijgt op die wijze een kans op een schuldenvrije toekomst.

Het rapport van de Nationale Ombudsman probeerde antwoord te geven op vragen als:

- In welke probleemsituatie komen burgers terecht als ze de weg naar de Wsnp niet weten te vinden of als hun Wsnp-verzoek wordt afgewezen?

En:

- Tegen welke formele en praktische knelpunten en belemmeringen lopen ze aan in hun poging toegang te krijgen tot een Wsnp-traject en worden ze wel voldoende geholpen om die weg daarnaartoe ook te vinden?

In Leudal komen zeer waarschijnlijk niet alle personen die in een problematische schulden-situatie terecht zijn gekomen ook tot een oplossing door minnelijke schikking tot een Wsnp-traject. En als ze al in een schuldhelpverleningstraject terecht komen dan wordt daar een zware prijs voor betaald: niet alleen betekent de Wsnp dat de betrokken burger jarenlang op een financieel minimum moet zien rond te komen, maar er lekt ook veel geld weg door de bewindvoerderskosten die praktisch 45% van de beschikbare middelen opslokken (zie de Jaarnota 2019 van de Gemeente Leudal).

Het is nu al voorspelbaar dat door de Corona-crisis nog veel meer burgers in problematische schulden terecht zullen komen. Er zal mogelijkwerijs een heel diverse nieuwe groep van kwetsbare burgers ontstaan die te maken kan krijgen met problematische schulden. Denken we aan zzp-ers en ondernemers die het bedrijfsmatig niet meer redden en ook in hun private situatie daar de gevolgen van ondervinden zullen.

De Nationale Ombudsman heeft uit onderzoek begrepen dat alleen al de weg naar de start van een Wsnp-traject te kenschetsen is als lang, zwaar en vol obstakels. Hij schrijft: Een hindernisbaan waar veel burgers de finish niet halen.

Het is van belang te onderzoeken of e.e.a. ook geldt voor Leudal. En of de aanbevelingen die de Nationale Ombudsman doet ook voor Leudal in uitvoering gebracht kunnen of zelfs moeten worden. We weten bovendien niet of als gevolg van externe omstandigheden – als bijvoorbeeld de schulden door incasso-bureaus zijn opgekocht en/of doorverkocht – het Wsnp-traject überhaupt nog mogelijk is en/of ook de rechtbank wil en kan meewerken.

De Nationale Ombudsman constateerde een drietal grote knelpunten:

- a. Schuldenaren krijgen te weinig advies en begeleiding bij de indiening van een Wsnp-aanvraag;
- b. Veel schuldenaren kunnen niet voldoen aan de toelatingseisen van de Wsnp;
- c. Mensen onder schuldbewind stromen te weinig door naar een minnelijk, respectievelijk wettelijk traject.

- Voor de Commissie Sociaal is het van belang om te achterhalen in hoever ook in Leudal de genoemde knelpunten tot een barrière leiden op de weg naar de Wsnp.
- Het is tevens te onderzoeken in hoeverre de gemeente Leudal zelf de uitvoering van de schuldhulp in handen kan nemen in plaats daarvoor een externe partner hiermee te belasten.
- De Commissie Sociaal zou wellicht tot aanbevelingen kunnen komen waarbij de gemeente zèlf preventief actief is dan wel wordt, zodat de gemeente met geen of minder schuldhulpverzoeken wordt geconfronteerd.
- En als het dan zover komt dat een burger uit Leudal met problematische schulden komt te zitten hoe actief is dan de gemeente of hoe actief zou de gemeente moeten zijn om die burger – na het mislukken van het minnelijk traject – concreet te informeren en te adviseren over de mogelijkheden van de Wsnp en daadwerkelijk te begeleiden bij het indienen en toelichten van het Wsnp-verzoek?
- En hoe actief is de gemeente of hoe actief willen we dat de gemeente zèlf is door de betrokken burger professioneel te ondersteunen tijdens en na afloop van het Wsnp-traject?

Ik hoop dat in ieder geval een paar van de door mij aangedragen vragen in de Commissie Sociaal tot standpuntbepaling of -verheldering zou kunnen leiden en wellicht tot ideeën tot heroverweging van het beleid ten aanzien van de schuldhulpverlening.

Richard Verheul
 Fractie Leudal Sociaal
 0475 49 34 12
 06 162 06 881